

JUDr. Ivana Janů
předsedkyně

Praha 26. července 2019
Čj. UOOU-03294/19-2

Vážený pane předsedo,

děkuji za Váš dopis, ve kterém se dotazujete na zveřejňování osobních údajů soudců v souladu s obecným nařízením. Přesně vyjádřeno, zajímá Vás, do jaké míry lze informovat o osobních údajích soudců a o jimi vydaných rozhodnutích, aniž by došlo k porušení současných předpisů na ochranu osobních údajů. Váš návrh je motivován snahou o větší transparentnost soudního rozhodování pro veřejnost. Tak jako v jiných případech tohoto druhu, i zde je řešení nutno hledat a nastavovat s maximálním respektem k dotčeným právům „v sázce“, přičemž pro nastavení hranic konkurujících si práv je nutné náležité zvážení využívající princip proporcionality. V tomto konkrétním případě je ovšem mimo to nutné zohlednit ústavní kontext demokratického právního státu, jehož podstatným atributem je nezávislost soudnictví. Nezávislost soudů a soudců chrání integritu soudnictví jako samostatné větve soudní moci.¹ Ochrana těchto hodnot je vyjádřena jak na národní, tak evropské úrovni. Úřad pro ochranu osobních údajů (Úřad) nemůže přirozeně předjímat svá další možná vyjádření či rozhodnutí k Vámi nastolené otázce, domnívá se nicméně, že ve věci je potřebné provést kvalifikovanou analýzu, která zohlední podstatné aspekty, které by neměly být opomenuty. Pouze tento postup může vést k nalezení optimálního a ústavně souladného řešení. Na některé z podstatných aspektů, které by měly být zváženy při posuzování, si dovoluji upozornit v následujícím textu:

V prvé řadě je třeba začít z pohledu obecného nařízení obligátně tím, že odpovědnost za náležité zpracování osobních údajů spočívá především na správci a byla v tomto ohledu po účinnosti obecného nařízení významně posílena. Právě správce, který zná veškeré konkrétní okolnosti daného zpracování osobních údajů, musí ještě před zahájením zpracování posoudit jeho soulad s obecným nařízením. Správce je povinen stanovit účel zpracování a posoudit jeho soulad s dalšími zásadami zpracování osobních údajů, jimiž jsou především zákonnost, minimalizace zpracování a omezení doby zpracování. Dále je třeba posoudit charakter zpracovávaných údajů a právní důvod zpracování. Správce je povinen nejen náležitě nastavit parametry zpracování, ale také prokázat splnění povinností vyplývajících z obecného nařízení,

¹ Tomáš Sobek. Právní etika. Str. 199.

např. záznam operací zpracování či posouzení vlivu, které je povinné u zpracování velkého rozsahu. Lze poznamenat, že v případě osobních údajů soudců bude např. důležité, aby každý jednotlivý osobní údaj, který má být zpracován (fotografie, datum narození, vzdělání, kárné provinění, přehled významných rozhodnutí, členství v KSČ²), byl posouzen zvlášť, neboť zpracování vyvolává odlišné důsledky. Mimoto však bude třeba posuzovat informace i v jejich souhrnu s ohledem na možnost profilování.

Obecné nařízení výslovně samo uvádí, že *se vztahuje na činnost soudů a dalších justičních orgánů*. Zároveň však zmiňuje, že *pravomoc dozorových úřadů by neměla zahrnovat zpracování osobních údajů, pokud soudy jednají v rámci svých soudních pravomocí. Dozor nad takovými operacemi zpracování by mělo být možné svěřit zvláštním subjektům v rámci justičního systému členského státu, které by zejména měly zajistit soulad s pravidly tohoto nařízení, posilovat povědomí členů justičních orgánů o jejich povinnostech a zabývat se stížnostmi*.³ Působnost dozorového úřadu pro oblast ochrany osobních údajů ovšem není vyloučena zcela a je nutno ji konkrétně posoudit. Pokud vezmeme v úvahu, že obecné nařízení specificky zohledňuje specifika soudnictví, stanoví možnost výjimky z příslušnosti dozorového úřadu a dozor nad rozhodovací činností soudů ponechává zvláštním subjektům v rámci justičního systému, je zřejmé, že pro takové řešení musí být vážný důvod. Ten je nutno spatřovat právě v atributu nezávislosti soudní moci. *Záruky nezávislosti a nestrannosti soudů vyžadují, aby dotyčný soud vykonával své funkce zcela autonomně a aby byl chráněn před vnějšími zásahy, které by mohly narušovat nezávislost rozhodování jeho členů*.⁴ V tomto ohledu je požadována jak ochrana před zásahy moci zákonodárné i soudní, tak před politickým tlakem na soudy a soudce.

Výše zmíněný aspekt soudcovské nezávislosti má v souvislosti s projednávanou problematikou zcela zásadní povahu. Jedná se o ústavně zakotvený princip, který musí být zohledněn při zavádění jakýchkoliv opatření pro oblast soudnictví. *Nejde přitom ani o výsadu, ani privilegium udělené v zájmu soudců, nýbrž v zájmu právního státu a osob hledajících a očekávajících nestrannou spravedlnost*.⁵ Je přitom primárně úkolem veřejné moci zajistit podmínky pro nezávislost soudnictví a předvídat, co by ji mohlo, byť potenciálně, ohrozit. V tomto ohledu má také významnou úlohu dohled na nezávislost soudnictví prostřednictvím stavovského orgánu. O citlivosti prvku nezávislosti soudnictví při zvažování změn právní úpravy či zavádění faktických exekutivních opatření svědčí v obecné rovině také nedávná

² Nález Ústavního soudu I. ÚS 517/10 ze dne 15. 11. 2010. Poskytování informací o členství soudců v KSČ.

³ Obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Recitál č. 20.

⁴ Rozsudek Soudního dvora EU (velký senát) C-619/18 Komise v. Polsko. Bod 108. Jak bylo připomenuto v bodech 72 až 74 tohoto rozsudku, záruky nezávislosti a nestrannosti soudů vyžadují, aby dotyčný soud vykonával své funkce zcela autonomně a byl chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, jež by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí, při dodržení objektivitu a bez jakéhokoli zájmu na řešení sporu. Pravidla, jež mají tuto nezávislost a nestrannost zaručit, musí být takového rázu, aby umožnila rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců stran neovlivnitelnosti tohoto soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutrality ve vztahu k protichůdným zájmům.

⁵ Council of Europe. Recommendation CM/Rec(2010)12 and explanatory memorandum. Kapitola 2, bod 11.

judikatura Soudního dvora EU,² která podrobila přezkumu změny týkající se soudní moci v Polsku, stejně jako aktuální materiál přijatý Evropskou komisí, který upozorňuje na důležitost posílení atributů právního státu v rámci Unie.⁶ Byť se věcně nejedná o otázky zveřejňování osobních údajů soudců, je potvrzena důležitost otázek týkajících se právního státu a nezávislosti soudnictví.

Význam nezávislosti soudnictví je zmiňován i v řadě mezinárodních dokumentů či jiných právních nástrojů,⁷ které konkrétněji vykládají abstraktní princip nezávislosti soudnictví. Jde konkrétně o to, že nezávislost soudců je propojena s nezávislostí soudnictví a jednotliví soudci by měli přispívat k důvěryhodnosti soudnictví. Nicméně měli by tak především činit prostřednictvím systémově nastavených požadavků, jimiž je např. princip veřejnosti jednání, veřejné vyhlášení rozhodnutí či jejich zveřejnění. Pokud jde o otázku informování o soudních rozhodnutích a způsob jejich zveřejňování, jedná se o samostatnou otázku, která je v současné době řešena ministerstvem spravedlnosti. Je však třeba upozornit na rozdíl mezi informacemi o soudních rozhodnutích, a o osobních údajích soudců a jejich významných rozhodnutích, jak bude dále vysvětleno.

Mezinárodní dokumenty vztahující se k soudnictví a soudcům doporučují, aby soudnictví bylo chráněno před zásahy zákonodárné a výkonné moci a před politickým tlakem. Soudci samotní by měli projevovali zdrženlivost ve více ohledech, např. ve vztahu k informování médií.⁸ Tím je myšleno, že primární není jméno soudce a informace o něm, ale spravedlivé rozhodnutí vydané nezávislým a nestranným způsobem. Velmi důležitá je pověst soudce. Je proto třeba velmi pečlivě zvážit, jaké informace o soudcích je vhodné zveřejňovat a jaké nikoliv. Pokud jde o osobní údaje soudců, je třeba správně pochopit jejich roli jako jednotlivců a jako součásti systému soudnictví. To, co podléhá zveřejnění, je jejich rozhodování, což je opakem kabinetní justice, nikoliv však jejich osobní údaje. V tomto ohledu je také třeba zmínit jak otázku bezpečnosti soudců, tak ochranu jejich soukromí včetně žádoucí minimalizace údajů, které by mohly vést k jejich konkrétní identifikaci třetími osobami. To souvisí s principem *zákazu ex parte komunikace*.⁹ Většinou se uvádí, že zveřejňování osobních údajů soudců je obzvlášť citlivé u trestních soudců, kteří rozhodují o vině a trestu. Rovněž civilní soudci však rozhodují o citlivých otázkách soukromí jednotlivců (typicky otázky osobního stavu, svěřeni dětí či majetkové vyrovnání), kdy se účastníci řízení mohou cítit soudním rozhodnutím dotčeni či poškozeni. Také předsedové soudů mohou být předmětem zvýšeného zájmu. To vše vede k doporučení minimalizovat zveřejňování osobních údajů soudců. V tomto ohledu existují jiná pravidla pro informování o osobách soudců

⁶ Sdělení Evropské komise COM(2019)163. Další posílení právního státu v rámci Unie.

⁷ Judges: independence, efficiency and responsibilities. Recommendation CM/Rec(2010)12 and explanatory memorandum.

⁸ Základní principy nezávislosti soudnictví OSN. Doporučení Rady Evropy CM/Rec(2010)12 a vysvětlující memorandum. Evropská charta postavení soudce.

⁹ Tomáš Sobek. Právní etika. Str. 198.

nejvyšších soudů, o kterých se zveřejňuje více osobních údajů včetně fotografie a životopisu. Zveřejnění osobních údajů zde ovšem souvisí se způsobem ustanovení do funkce, o níž se soudci uchází veřejně.

Nelze také odhlédnout od toho, že soudci mají práva jako lidské osoby i jako zaměstnanci.¹⁰ I když soudce není z právního hlediska zaměstnanec, soud má přece jen hierarchickou strukturu, takže soudce by mohl pociťovat, že je pod tlakem, aby se choval požadovaným způsobem. Je proto žádoucí provést posouzení zpracování osobních údajů z pohledu rovnováhy mezi oprávněným zájmem zaměstnavatele a důvodným očekáváním zaměstnanců ohledně jejich soukromí. Podle stanoviska WP 29 ke zpracování osobních údajů na pracovišti,¹¹ které zde může být podpůrně použito, by souhlas neměl být až na výjimky právním důvodem pro zpracování dat na pracovišti vzhledem k povaze vztahu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Při posuzování osobních údajů z pohledu obecného nařízení je také třeba věnovat pozornost následnému použití technik zpracování osobních údajů, které spočívají v profilování fyzické osoby,¹² zejména za účelem přijetí rozhodnutí, která se jí týkají, nebo za účelem analýzy či odhadu jejích osobních preferencí, postojů a chování.

Na základě běžně dostupných informací nebylo zjištěno, že by veřejná karta soudce ve Vámi zamýšleném rozsahu měla obdobu v jiných zemích, takže v tomto ohledu není možné vyhledat nějaké srovnání, hodnocení či komentáře. Může však být užitečné upozornit na to, že právě v těchto dnech Evropská komise publikovala detailní srovnávací přehled, který se vztahuje k soudnictví v jednotlivých členských zemích EU.¹³ Přes zdrženlivost ke statistickým zjištěním lze přece jen konstatovat, že Česká republika dosahuje ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi poměrně dobrých ukazatelů, zejména pokud se týká délky soudního řízení. Uvedená zpráva hodnotí velké množství dílčích aspektů, které jsou používány k hodnocení efektivnosti soudnictví. Mezi nimi se však neobjevuje kritérium zveřejňování osobních údajů soudců. Nezdá se tedy, že by existoval důvod k mimořádným opatřením právě v této oblasti.

Závěrem doporučuji, aby zavedení veřejné karty soudce bylo s ohledem na to, co bylo řečeno výše, řádně zváženo; příslušnými odpovědnými orgány zejména Ministerstvem spravedlnosti,

¹⁰ Pracovní skupina podle čl. 29. Stanovisko 2/2017.

¹¹ Stanovisko 2/2017 ke zpracování osobních údajů na pracovišti ze dne 8. června 2017. WP 249.

¹² Obecné nařízení definuje profilování jako jakoukoli formu automatizovaného zpracování osobních údajů spočívající v jejich použití k hodnocení některých osobních aspektů vztahujících se k fyzické osobě, zejména k rozboru nebo odhadu aspektů týkajících se jejího pracovního výkonu, ekonomické situace, zdravotního stavu, osobních preferencí, zájmů, spolehlivosti, chování, místa, kde se nachází, nebo pohybu.

¹³ The 2019 EU Justice Scoreboard. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_en.

Soudcovskou unií ČR a Parlamentem ČR v obou komorách z důvodu ústavního principu nezávislosti třetího pilíře moci soudní.

S pozdravem

(podepsáno elektronicky)

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Jakub Michálek
poslanec Parlamentu ČR
předseda poslaneckého klubu Pirátů
Malostranské nám. 7/19
118 00 Praha 1